

політику в галузі культури на один із ключових елементів стратегії розвитку. Тому для подальшого докорінного реформування культурної галузі, Міністерство культури повинно сконцентрувати свої зусилля в контексті євроінтеграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Дзюба І. Відомості Верховної Ради України. Між культурою і політикою / І. Дзюба // К.: Сфера, 1998. – 372 с.
2. Дрожжина С. В. Культурна політика сучасної полікультурної України. Соціально-філософський та правовий аспекти / С. В. Дрожжина // Донецьк: ДонДУЕТ, 2005. – 196 с.
3. Феномен української культури: методологічні засади осмислення: Зб. наук. праць // Від. редактори В. Шинкарук, Є. Бистрицький. – К.: Фенікс, 1996. – 479 с.
4. Карлова В. В. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. держ. упр.: 25.00.01 / В. В. Карлова. – К., 2003. – 20 с.
5. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі / Олександр Гриценко. – К.: УЦКД, 2000. – 228 с.

Чуб Г.В.

студентка,

Рівненський державний гуманітарний університет

ДІТИ І ТРОЇЦЬКИЙ СВЯТКОВО-ОБРЯДОВИЙ КОМПЛЕКС

Актуальність дослідження: з-поміж урочистостей літнього обрядового циклу важливими були *Зелені свята*. Вони не мають точно визначеної дати, а випадають через сім тижнів після Великодня. Це одне з найвеличніших свят літа. За народними уявленнями, саме в цей час весна з літом зустрічається. Весну проводжають, а літо зустрічають – основний стержень народної обрядовості Зелених свят.

Період від Зеленого до Троїцького четверга називали в народі Зеленими святами. До всіх його днів приурочено багато різноманітних обрядових дійств, які мають дуже давнє походження [4, с. 47].

Метою даної розвідки є те, що діти у Троїцькому циклі займали вагоме місце, оскільки брали важливу участь у різних обрядах («Кумування», «Водіння Куста») цього свята. Саме у них вони сповіщали людей про зустріч весни з літом.

Стан вивчення досліджуваної проблеми: серед дослідників даної теми слід виокремити вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема: В.В. Воропай [1], Т.І. Черніговець [3], К.В. Чистов [4], П.П. Чубинський [5], І.М. Щербак [6] та ін.

За народними повір'ями, у Зелений четвер «прокидаються» мерці. Вони «гостюють» аж до Троїцького четверга. На час їхнього перебування накладалася заборона на цілий ряд робіт. Скажімо, на Гуцульщині в Зелений четвер усі, хто працював у бутинах, на лісосплаві чи рубанні лісу, залишали

роботу й поверталися на Зелені свята додому, оскільки наступного: дня – «пам'ятною» п'ятниці – вже не можна ні шити, ні прясти, ні рубати, «аби не запорошити порохами померлі душі».

Поминанням покійних предків призначався й наступний день – Зелена субота, яку в різних місцевостях України називали по-різному: то *дідовою*, чи *дідівною*, то *задушною*, чи *самосухою*. Того дня у церквах відбувалися відправи.

Звичай поминати покійних на Зелені свята одночасно пов'язаний з віруваннями в русалок. Русалки в українській народній уяві – дівчата або молоді жінки, переважно – утоплениці. До цієї категорії духів належать і мертвонароджені діти чи ті, які померли до хрещення [3, с. 62-65].

Специфічні особливості займали діти в обряді Зелених свят. Це була перехідна пора від весни до літа, наповнена магією розквітлої природи. На Поліссі вона була особливо відчутною. Дозвіллевий час мав процесуальний характер і тривав протягом двох тижнів. В ньому можна виділити такі декілька етапів, в залежності від звичаєво-святкових традицій: підготовчий, святковий, проводи русалок, ходіння на жито. Протягом трьох днів свята діти проводили забави, розваги, обрядово-ігрові дієства «Кумування», і «Водіння Куста». Дитячий варіант «Кумування» («Завивання берези») передбачав виплітання вінків із лугових та польових квітів, підвішування їх на березі та розваги навколо дерева. «Куста» водили діти в деяких поліських районах Волинської, Рівненської та Житомирської областей. Зміст обрядодієства передбачав виготовлення вінків із квітів і трав для кожного учасника, та зелено шатній костюм для головної героїні – Кістянки. Цей процес відбувався в лісі, звідки в полудневу пору дитячий гурт вирушав до села, співаючи кустових пісень. Там він заходив у кожну хату, щоб привітати господарів із кустом, тобто із літом. Обійшовши всю територію, діти влаштовували й святкові забави, в програмі яких були ігри, пісні таночки. Серед них: «Трійця..», «Рак-неборак», «Кривенька качечка», «Вінок», «Русалочка» [1, с. 29].

В Україні був звичай на Богодухів день освячувати криниці (вважалося, що саме в них переховуються русалки). Селяни йшли хресним ходом до колодязів, щоб скропити їх священною водою. Спочатку священник освячував сільську громадську криницю, котра здебільшого знаходилась при в'їзді в село, а потім – власні. Також священник освячував хати, щоб відлякувати русалок від оселі [2, с. 37].

В деяких місцевостях України дівчата ходять по селах з вінками на голові. Вінки в'ють з конвалії, незабудок, васильку, чебрецю, вплітають і полин. Ставлять стіл під березою, а на стіл – випивку і закуску.

Після завивання вінків дівчата повертаються в село. В неділю, в день Тройці, дівчата йдуть у той самий ліс, де завивали вінки, щоб знову розвивати їх. Існував звичай кропити в цей день свяченою водою криниці, будівлі, щоб відвернути від господи зловорожі дії русалок.

Отже, діти у Трійцькому циклі займали вагоме місце, оскільки брали важливу участь у різних обрядах («Кумування», «Водіння Куста») цього свята. Саме у них вони сповіщали людей про зустріч весни з літом. Також про це

свідчить і таке обрядове дійство, як клечання (замаювання) хат і господарських будівель гілками зелені, домівки встеляли пахучим зіллям по яке ходили діти. Це свято приносило для них масу вражень та задоволення.

Список використаних джерел:

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. У 2-т. / О. Воропай // – К.: Оберіг, 1991.
2. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. – 2-ге вид. А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна та ін. К.: Либідь, 1994.
3. Черніговець Т. І. Зелені свята в системі традиційного художньо-ігрового дозвілля / Т. І. Черніговець // Волинські дзвони: історико – краєзнавчий альманах. – Рівне, РДГУ, 1999. – Вип. 3. – С. 62-65.
4. Чистов К. В. Народные традиции и фольклор / К. В. Чистов // – Л.: Наука, 1986.
5. Чубинський П. П. Календар народних звичаїв та обрядів / П. П. Чубинський // – К.: Муз. Україна, 1993.
6. Щербак І. М. Діти в традиційних обрядах українців / І. М. Щербак // Народна творчість та етнографія. 2003. – № 3. – С. 57-63.

Ящук В.В.

студентка,

Рівненський державний гуманітарний університет

ФЕНОМЕН ПЕТРИКІВСЬКОГО ДЕКОРАТИВНОГО РОЗПИСУ

Останніми роками в Україні все більше зростає інтерес до традиційного народно-прикладного мистецтва, що осучаснюється й набуває якісно нових форм і значень. Це стосується й славетного петриківського розпису, що бере свій початок зі стародавнього настінного малювання й зовнішнього оздоблення хатнього інтер'єру, поширеного на Дніпропетровщині, Поділлі, Буковині. Уже в XVII столітті незвичайний петриківський орнамент поширився по всій території України. Кожен регіон надав йому індивідуальне етнічне забарвлення й разом з тим привніс власні штрихи в традиційний розпис.

Метою даної розвідки є вивчення петриківського декоративного розпису, як унікального прояву української художньої культури.

Стан вивчення досліджуваної проблеми: При написанні даної роботи нами було опрацьовано велику кількість літератури, зокрема наукові праці, статті та підручники. Найбільш ґрунтовними та корисними для написання були праці мистецтвознавців Антоновича Є.А., Захарчук-Чугай Р. В. та Станкевича М.Є. «Декоративно-прикладне мистецтво» [1], що видана у Львові 1992 р. Цим дослідженням внесено вагомий вклад у вивчення творів декоративно-прикладного мистецтва України.

Село Петриківка Дніпропетровської області – широко відомий у світі осередок Українського народного декоративного розпису, історичне коріння